

REVISTĂ NOĂSTRĂ

PUBLICAȚIUNEA SOCIETĂȚII LITERARE
 A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA”
 SUB CONDUCEREA Dⁿⁱ PROFESOR D. PAPADOPOUL

SUMAR

Prof. D-r Orest de Tarangul	Dela Frați
I. M. Dimitrescu	13 Martie
Victor I. Popa	Românul nu pierde (versuri)
Paul G. Rarincescu	Lumina vie
G. Alexan	Viața țărăneasă în pastel și idilă
D. Pălănceanu	Furtună.— Limanuri albe (versuri)
Const. Th. Filipescu	Un Mântuitor... (Amintiri)
Const. Bălescu	Alte vremuri... (versuri)
Vespasian V. Pella	Din Trecut
Alex. Stătescu	Lumina electrică
Red. Revistei	Spre Italia!...
Const. Th. Filipescu	Cronica Rimată.
	Soluții și Probleme.

No. în 24 pagini.

Focșani, Tipografia „Unirea”
 nr. Al. Codreanu 8-sori 5m

Prețul 20 bani.

„Revista Noastră“ apare la 1 și 15 ale fiecărei luni

Abonamentul pe un an 4 lei

„ pe $\frac{1}{2}$ an 2 lei 50

Un număr 20 bani.

Manuscrisele și răspunsurile concursului literar, se vor trimite D-lui Profesor Dimitrie Papadopol, strada Sf. Nicolae-Stroe, Focșani.

Pentru viitor atât chestiunile propuse din matematică fizică și chimie, cât și soluțiile lor se vor trimite pe adresa D-lui profesor Savel Rahtivanu de la liceul din Focșani.

Persoanele care primesc două numere consecutive se consideră ca abonate.

Având numeroase cereri din toate părțile, rugăm ca persoanele, care au primit revista și nu doresc să se aboneze, să ne înapoieze numerele primite.

Revista Noastră

..... PUBLICAȚIE ȘCOLARĂ

Sub conducerea D-lui Profesor D. PAPADOPOL

Dela frați.

Mereu ne sosesc strigăte de desnădejde de la frații noștri din țările subjugate. Elementul românesc din Bucovina trece prin momente grele. Puhoiul cotropitor al străinilor se întinde tot mai mult și amenință să distrugă până și leagănul neamului moldovenesc. Ținuturile, scumpe nouă, unde răsună falnicul grai românesc sunt amenințate să fie prefăcute în țări străine neamului nostru.

Unul din conducătorii de frunte ai tineretului românesc din Bucovina, profesor la liceul românesc din Suceava, d-l D-r Orest de Tarângul, ne trimete o scrisoare pe care o punem sub ochii cititorilor noștri pentru a putea judeca cu toții trista stare în care au ajuns frații noștri bucovineni.

Domnule coleg !

Falnica Suceavă, pământul sfințit prin vremile de strălucire ale neamului nostru și prin monumentele mărețe și duioase ale trecutului nostru, astăzi este pe cale de a-și pierde cu desăvârșire caracterul românesc.

Primejdia înstăinării, care până acuma a cerut jertfă jumătate din țara noastră din spre miază-noapte, bate la porțile Sucevei și amenință împreună cu orașul și județul întreg.

În vechia Suceava s'au consolidat elementele străine; dovadă sunt «casele naționale» ale evreilor, germanilor și polonilor. Numai Românul e străin în casa sa și în caz de trebuință își aranjează convenirile sale în «Piațul polon». Ce ironie!

Pentru a scăpa de această împrejurare umilitoare, pentru a spori și întări elementul românesc din Suceava și județ, pentru a redobândi din câte am pierdut, s'a înființat la anul 1909 societatea cooperativă «Casa Națională» în Suceava cu părtașii a 100 (una sută) coroane.

Cu prețul de 70.000 cor. a cumpărat societatea un teren cu o suprafață de peste 3000 metri pătrați, loc situat în centrul orașului la două străzi din cele mai frecventate, ca aici să se rădice «Casa Națională» menită să adăpostească: 1. Societățile culturale și economice din Suceava, 2. Bibliotecă populară, 3. Magazine de mărfuri, 4. Prăvălii pentru meseriașii din Suceava și județ, organizați în societăți cooperative; 5. O școală profesională.

Spre a coopera întru realizarea scopurilor mărețe ale „Casei Naționale” din Suceava, societatea „Școala Română” a întocmit un album care cuprinde 25 vederi ilustrate, reprezentând cele mai alese monumente istorice din Suceava.

Acest album scos într'un tiraj de 25.000 este închinat întregului neam românesc și se desface în toate părțile locuite de Români. Venitul din desfacere se va investa în părtașii ale Casei Naționale.

D-Voastră, mult stimat Domnule coleg, pătruns de cele mai curate sentimente naționale, v'ați pus ca țintă ideală să creșteți un tineret devotat cauzei naționale, străin luptelor fratricide și certelor de partid, prin cari se abuzează puterile cele mai strălucite fără nici un folos real. „Revista noastră” m'a făcut cunoscut cu idealul D-v. și sunt convins, că scopul ei e de a cultiva simțământul național, religios și a forma caractere ferme, luptători destoinici, patrioți buni și desinteresati.

Prin D-v., Domnule coleg, mă adresez către acest tineret cu apelul să deie forme vii cuvintelor frumoase din «Revista noastră», să se facă apostoli ai unei cauze naționale atât de mărețe, cum e aceea a Casei Naționale din Suceava, să desfacă „albumurile” ei și eventual să ne câștige pentru Casa Națională și părtași (à 100 cor.)

În scopul acesta îmi dau libertatea a Vă trimite un exemplar al acestor albumuri. Exemplarul se vinde à 2 fr. 50. Poșta și vama achitam noi. Vă rog numai să-mi comunicați câte exemplare să vă expediez.

Sperând, că apelul de față va fi binecuvântat de un succes frumos, Vă asigur de deosebita mea stimă.

Suceava, 7/29 Martie 1913.

Prof. D-r. Drest de Tarangu
preot ort. orient. rom.

Nădăjduim că acest apel va găsi adevăratul răsunset în multe inimă românești. Nici-un bun Român nu va șovăi o clipă înaintea datoriei ce are de a încuraja asemenea fapte menite să ușureze soarta fraților noștri obijduiți.

Binele obștească al neamului să ne fie întotdeauna călăuză în viață

Dimitrie Papadopol
Profesor

13 Martie.

1) Se împlinesc șapte ani de când tineretul dela școalele cele mai înalte din București, studenții universitari, au scris prin

jerfa lor una din cele mai mărețe pagini din viața culturală a neamului românesc. Cu cât ne îndepărtăm mai mult de 13 Martie 1906, cu atât mai mari par acei eroi ai luptelor pentru limba românească, cu atât mai mult se încălzesc sufletele noastre la amintirea faptei lor.

În primele zile ale lui Martie 1906, ziarele din București anunță că la 13 și 15 ale aceleiași luni, se vor da pe scena Teatrului Național, în beneficiul societății «Obolul», de către diferite persoane din elita noastră socială, două reprezentații al căror program, în mare parte, era format din piese franțuzești. Față de această nouă jignire ce se aducea sentimentului național, în urma unor călduroase cuvântări ținute studenților de către

d-l Profesor N. Iorga, prin care se arată împietatea ce se săvârșește față de trecutul nostru și față de acest popor răbdător,—studentimea s'a întrunit în fața teatrului, cu gândul să protesteze în mod pașnic, cum făcuse de altfel cu o zi înainte, când împedicase la Ateneu ținerea unei conferințe tot în franțuzește. Ambiția celor ce voiau cu orice preț să dea reprezentația, a mers așa departe, încât a preferit să pătrundă în teatru prin forța baionetelor pline de sânge, baionete mânuite de soldați români, înfipite în trupurile studentimei românești, care luptă pentru triumful limbei

N. Iorga

tuturora, care eră, *limba românească*. Inverșunarea și avântul tinereții eră așa de mare, încât nici numai voiau să țină seamă de pericolul ce-i amenința. În timp de câteva ore s'a dat între studenți și armată o luptă îngrozitoare. Piața din fața teatrului eră mânjită de sânge frățesc, iar scena unde eră să se săvârșească nelegiuirea, serviă de spital pentru trupurile studenților și soldaților, înfrățiți în spasmul durerilor morței.

Acestea sunt faptele care ne fac să amintim pe 13 Martie 1906.

Și acum când ni se înfățișează amintirea lor, ne întrebăm: Ce a făcut pe acei tineri studenți să se ridice până la jertfa sângelui și chiar a vieții? De sigur că numai dragostea de limba lor, înjosită și dis-

1). Continuare la articolul „Oameni și Fapte”.

Acte și lămuriri privitoare la faptele din 13 Martie 1906 se găsesc în scrierea: „Lupta pentru limba românească” de N. Iorga.

prețuită de o clasă socială, ce dibuește în rătăcirea unei culturi străine, a unei culturi ce n'are nimic comun cu acest popor românesc.

Pornirea lor eroică își găsește temeiul în dragostea de neam și în urmărirea unui ideal ce trebuie să călăuzească viața noastră ca popor.

Faptele lor trebuie să servească ca pildă pentru tinerimea din toate vremurile. De jertfe pentru neam și pentru binele neamului să fie capabilă tinerimea oricând!

Și, aceasta mai ales astăzi, când atâtea probleme se pun în fața progresului și vieții poporului românesc. Astăzi mai mult ca oricând tinerimea e datoră să se trezească prin cultură națională; să-și încălzească sufletul din cuvântul și scrisul celor ce muncesc pentru trezirea acestui neam; să se pătrundă de însemnătatea chestiunilor ce se agită înăuntru și asupra rostului nostru în afară de hotarele regatului.

Și cu conștiința că au o menire în lume, să pornească la lupta de sfânt apostolat.

I. M. Dimitrescu

7 ANDRIÉ FAURE Profesor la Iași.

„Românul nu piere”

*Tu n'ai perit Române!... Și neamul tău nu piere
Căci ești Român de sânge... și stai în locu 'n care,
Conduși de Ștefan Vodă cel înțelept și Mare,
Strămoșii tăi sfărmară a Turcilor putere.*

*Dar Voevodul doar me sub glie în tăcere...
Cobzaru-i cântă doina .. și inima tresure...
Și dintre stânci de munte și până 'n val de mare
Veciile săpat-au povestea-ți de durere.*

*Nemuritorul Lazăr a sfărâmat robirea
Fanarului, și-ți dete și geniul și grăirea
Și ți-a aprins făclia de foc scânteetor...*

*Și-acum te-avânți 'n nalturi, când lanțurile 's rupte
Sătul de atâta sânge, dar oțelit în lupte
Și mândru ca un vultur ce falnic pleacă 'n zbor.*

VICTOR I. POPA

Clasa VII, Liceul Internat Iași.

„LUMINA VIE”

Prin această expresiune, înțelegem lumina emisă în mod natural de unele animale și vegetale. Ființe fotogene se găsesc și pe uscat și pe mare, dar speciile maritime sunt mult mai numeroase. Dintre fenomenele luminoase vegetale, amintim pe acela care are loc toamna în timpul nopții: lumina este atunci emisă de frunzele moarte care acopăr pământul și e datorită poate organismelor microscopice, numite popular microbi.

Dar forforescența are loc mai deseori la animale. Lumina vie joacă atunci un rol important în viața ființelor care o produc. După unii, ea este un mijloc de luminat care le permite să-și caute hrana, să se poată recunoaște între ei indivizii aceleiași specii, să se poată feri de dușmani, să nălture pericolele. Ar mai putea fi o cursă pentru pradă, ori mai bine un mijloc de protecțiune în fața dușmanilor, pe care îi înfricoșează sau îi induce în eroare, după cum se întâmplă la Copepode, crustacei, care au calitatea de a trimite adevărate raze de lumină, rătăcind astfel privirile dușmanilor lor.

Forforescența mării este datorită în parte unor bacterii care trăiesc liber în apă sau pe nisipul plajilor, dar mai ales pe animale mici, dintre cari cel mai cunoscut este Noctiluca. El înnoată la suprafața mării pe întinse întinderi, în timpul nopților de vară. Sunt uneori în număr atât de mare în cât formează un strat gros de câțiva milimetri. În protoplasma animalului se găsesc globule de grăsime care luminează la întuneric. Dintre speciile fixate, cu forme mai mari cităm Medusele și Penatulele care formează în fundul mărilor adevărate păduri luminoase de un efect cu adevărat magic și de unde se aruncă în diferite părți, mănunchiuri de raze, a căror strălucire se micșorează, pe urmă se reaprinde, pentru a trece de la violet la purpuriu, de la roș la portocaliu, de la albastru la diferitele tonuri ale verduii.

Intre Siphonophore, care formează adevărate colonii plutitoare, se găsesc multe specii fotogene, prezentând admirabile jocuri de lumină.

Noctiluca pelagică, medusă fotogenă, trăiește în asociații uriașe pe care navigatorii le văd trecând repede în lungul corăbiilor ca niște mici lampe submarine cu lumină palidă verzuie.

Dar fenomenele luminoase sunt mai dese la Crustacei, dintre cari numeroase specii sunt înzestrate cu aparate forforescente așezate în diferitele părți ale corpului.

Ochii chiar pot deveni luminoși. Am amintit mai sus Copepodele. În grupul Moluscelor întâlnim fenomene luminoase la Bivalve, la Gas-

teropode, dar mai ales la Cefalopode. Organele luminoase pot fi acum ori împrăștiate în tot corpul, ori concentrate într'un singur punct. *Histioteuthis bonelliana*, prezintă mai multe organe fuzionate la capătul fiecărui braț, formând astfel mai multe lanterne pe care le poate plimba împrejurul său. La *Leachia Cyclura*, organele fotogene, sunt concentrate aproape de ochiu, în număr de șase.

Dintre animalele terestre Miriapodele sunt luminoase, dar cele mai strălucitoare dintre toate sunt insectele.

Pyrophorele, sunt specii numeroase care trăesc în America și Antile ascunse în timpul zilei sub frunze, dar împrăștiind seara și în timpul nopții o lumină de un verde închis, cea mai puternică lumină pe care o produc insectele. Amândouă sexele sunt totuna de luminoase având 3 organe fotogene, două dorsale și unul ventral. ¹⁾

Sub numele vulgar de „licuriciu”—(la Francezi „le ver luisant”) se înțelege o insectă numită științificește „*lampyris noctiluca*” sau „splendidula”, cu forma de verme și pe care o vedem cu toții în timpul nopților de vară prin grădini sau livezi. Se hrănește cu carne, prada ei obișnuită fiind melcul (specia *Helix variabilis*).

Celebrul naturalist francez I. H. Fabre a studiat foarte amănunțit viața acestei mici insecte precum și cele mai mici părți ale corpului ei. Muncind neîntrerupt, vreme de aproape o jumătate de secol, pentru a-și da seamă de toate cele ce ascund natura, cu toate că numai are—după cum însuși spune—atâta siguranță în mâini cum avea altădată, totuși cu o genială răbdare observă cele mai mici amănunte relativ la această insectă, care dacă n'ar fi avut lumina ei proprie poate nu am fi cunoscut-o. Dar să-l lăsăm să ne vorbească asupra aparatului luminos al licuriciului:.... ocupă ultimile segmente ale abdomenului. Cele dintâi două inele sunt acoperite pe partea ventrală de o bandă lată; la al treilea inel, partea luminoasă se reduce mult și se compune din două puncte mici care se pot vedea tot atât de bine pe partea de deasupra cât și pe partea de jos a animalului. Bandele și punctele trimit o lumină strălucitoare, albă, bătând puțin în albastru. Astfel este aparatul luminos al părții femeiești. Nu are aripi dar are în schimb o lumină foarte puternică; își păstrează umila formă larvară, dar în schimb aprinde luminile farului său, care sunt cu atât mai puternice cu cât nunta se apropie; s'ar putea spune că pentru a înfrumuseța sau a mări farmecul acestei sărbători, ea se gătește cu cele mai bogate podoabe. Bărbatul însă, se transformă cu totul, își schimbă forma, dobândește aripi și elitre totuși ca și femela are deasemenea lampionul de pe ultimul segment. Independent de sex sau de sezon, această lumină de pe ultimul inel caracterizează întreaga rasă a licuriciului. Ea apare pe larvă când se naște și rămâne tot timpul vieții fără schimbare. Să nu uităm de a adăuga că ea e tot atât de vizibilă pe fața dorsală cât și pe fața ventrală, pe când cele două mari bande proprii femeiei, lucesc numai dedesubtul abdomenului. Printr'o tăetură a epidermei reușesc să separe destul de clar o jumătate dintr'una din bandele luminoase și așez pre-

¹⁾ J. Chaine—La lumière vivante.

parațiunna la microscop. Pe epidermă se întinde un fel de văpșea albă, formată dintr'o materie puțin granuloasă. De sigur că aci se află materia fotogenică. Ca să cercetez mai departe îmi este imposibil din cauza ochilor mei obosiți. Alături se vede o trahee a cărei trunchiu scurt dar gros, se ramifică ca un spin cu ramificațiuni foarte subțiri. Asta e totul.

Aparatul luminos este deci independența aparatului respirator și se produce o oxidațiune. Pătura cea albă procură materia oxidabilă, traheea ramificată distribue în ea cantitatea de aer ce conține; rămâne să vedem de ce natură este substanța acestei pături. De mult s'a crezut că cuprinde fosfor. S'a calcinat și tratat licuriciul prin diferite reacțiuni care pun în evidență corpurile simple; în modul acesta nimeni — după cât știu eu — n'a obținut un rezultat satisfăcător. Fosforul pare să fie aici străin, cu toată denumirea de forforescență care se dă adeseori luminei licuriciului. Răspunsul e altul, nu se știe care.

Suntem mai bine lămurii asupra unei alte chestiuni. Licuriciul dispune el după voia lui de lumină; poate el să o activeze, să o micșoreze, să o stingă după voie și ce face pentru aceasta? Are vre-un paravan pe care îl trage peste focarul luminos și-l acopere mai mult ori mai puțin, sau poate lasă acest focar totdeauna descoperit? Un asemenea mecanism ar fi nefolositor. Traheea care se găsește dedesubtul păturei fotogenice, mărește cantitatea de aer și lumina se mărește și ea; aceeaș trahee supusă voinței animalului poate să micșoreze circulațiunea aerului sau chiar să o întrerupă și lumina se slăbește sau chiar se stinge. Acesta este pe scurt mecanismul unei lămpi a cărei lumină depinde de cantitatea de aer sosită la fitil. O emoțiune poate provoca variațiunile acestei lumini vii. Aci distingem două cazuri, după cum e vorba de strălucitoarele bande care aparțin femelei, sau chiar de modestul lampion pe care îl aprind indivizii din amândouă sexele la orice vârstă, pe ultimul segment al abdomenului.

În acest din urmă caz stingerea provocată de o emoțiune este imediată și completă sau aproape completă. În vânătorile mele nocturne de licurici tineri, văd cum lucește câte un mic felinar la oarecare depărtare în iarbă. Apropiindu-mă din ce în ce mai mult, imediat ce se produce o mișcare cât de mică, fie a unei rămurele atinsă din greșală, lumina se stinge la moment și gândăcelul nu se mai vede. Nu tot acelaș lucru se întâmplă cu femelele la care chiar o emoțiune violentă n'are adeseori de cât un efect neînsemnat asupra luminei..... Încheind, rezumă: De la început și până la sfârșit viața licuriciului este o beție de lumină. Oule sunt luminoase; larvele de asemenea; femelele adulte sunt faruri mărețe, bărbații adulți își păstrează lampionul pe care îl aveau chiar ca larve.

Sunt un fel de păsări în India, Indochina și Malesia care se folosesc de lumina vie. Ele își atârnă cuibul în formă de sticlă, de un arbore, pe urmă fixează în pereții lui un număr oarecare de insecte luminoase prinse în vecinătate. Vrea ca să-și lumineze astfel cuibul ori să se apere de dușmani? Nu se știe.

Ar trebui să se folosească și omul de lumina vie. În America femeile

originare din Havana, fac salbe și cercei cu Pyrophore, pe care uneori le pun în săculețe mici și le prind în păr sau în cutele rochiei. Întorcându-se acasă au grijă să le pună mai întâi în apă rece pentru ca să se reînsuflească și pe pe urmă le pun în colivii mici unde le hrănesc cu zahăr.

Dar lumina vie pare mai mult că nu e făcută pentru noi. Suntem prea înaintați în civilizațiune, grija de ceea ce ne interesează prea stăpânește mișcările noastre chibzuite; privirile se îndreaptă către lumea din afară de ceea ce să chiamă pământ și nepăsători credem că ne-am înjosi dacă am încercă să pătrundem misterele unei lumi, în care domnește poate mai multă armonie și mai puțină invidie. Lumina răspândită de licuriciu, pentru noi o scânteie, apare de sigur în fața acelor milioane de ființe ce stau ascunse în iarbă ca un munte de foc și picăturile de rouă de pe flori, în diminețile cu soare, înfățișează privirilor lor priveliști poate cu mult mai frumoase de cât acele pe care le vedem noi.

Paul G. Rarincecu
Clasa VII Mod. Liceul Unirea

Viața țărănească în pastel și idilă

Viața țaranului cu toate farmecele ei a impresionat mult pe poeți pe unii într'un fel, pe alții într'alt fel, însă toți au fost cuprinși de acelaș sentiment de admirație și respect pentru țaran, de oarece aceștia, numai aicea, găsesc păstrate cu sfințenie obiceiurile strămoșilor, pentru că numai aicea frumoasa limbă românească mai răsună limpede și adevărat, pentru că numai aicea religia, credința e păstrată neatinsă, pentru că numai aicea unde n'a pătruns încă «măimuzăreala idioată a unei vieți străine de sufletul românesc» mai strălucește viu în bătaia soarelui alțițele și fotele, cămășile și ștergarele, toate lucrute de mâinile gospodinilor noastre.

Poeții cari au prins și redat cel mai bine viața țărănească sunt Alexandri și D-l G. Coșbuc. Voi căută să arăt cum reese această viață din pastelurile unuia și idilele celuilalt și modul cum a înțeles-o unul și cum celălalt.

Alexandri, în pastelurile sale dă foarte puțină atenție țaranului. Pe dânsul îl interesează mai mult câmpiile și ogoarele, livezile și pădurele, în care pune pe țaran mai mult ca ornament. Pe el îl impresionează frumosul, poeticul. Dânsul nu s'a scoborât în rândurile țaranilor, nu a luat parte la suferințele lor. Dânsul îi privește de departe și-i descrie așa cum îi vede. Viața țaranului pentru el e numai veselie, numai petrecere. În toate pastelurile nota predominantă e veselia. Cât de veseli sunt țărani când juna Rodică:

Purtând cofița cu apă rece
Pe-ai săi umeri rotunjori,
Trece voioasă
Pe lângă junii sămănători.

‘Cât de frumos îi mulțumesc pentru că le-a ieșit cu plin în cale, și la urmă—un obicei strămoșesc—îi vărsă cofa peste lanuri. Ea râde, plugarii râd, câmpiile râd, totul e numai fericire. Așa e viața țaranului, așa e firea lui.

Intr'un alt pastel vedem pe țaran ca bun țaran gospodar, ca unul ce-și iubește ogorul mai mult ca orice pe lume, pe care-l lucrează cu credință și dragoste. Țăranul își face muncile la timp, le face așa cum a apucat el din bătrâni, fiecare cu rânduiala și cu tâlcul ei. Poetul ca să ne arate astfel pe țaran, ne descrie mai întâi scena în care are să vină :

Faptul zile se aprinde pe a dealurilor frunte
 Și-un râu falnic de lumină se revarsă peste munte,
 Iarba coaptă strălucește, ea se clatină la vânt,
 Și-a ei umbră lin se mișcă în dungii negre pe pământ.

Aceasta e scena: Faptul zilei, „soarele răsare și aprinde focuri de diamante în stropii de rouă, însuflețește orice firisor de iarbă“, deșteaptă întreaga fire la viață.

Și pe scena aceasta...

...Vin coșii veseli, se pun rând. Sub a lor coasă,
 Câmpul ras rămâne verde ca o apă luminoasă.
 Unii brazdele răstoarnă, în câpiți alții le-adună.
 Le clădesc apoi în stoguri și cu stuh le încunună.

Și deodată, în liniștea aceasta plăcută a dimineții, când din depărtări ajunge la noi zgomotul satului ce se deșteaptă la viață, pătrund coșii, pătrunde veselia. Așa a găsit Alexandri viața țaranului în mijlocul naturei, așa a înțeles-o el. Dânsul a găsit pe țaran în totdeauna vesel, în totdeauna fericit, ducând o viață plină de nevinovăție după cum arată și versurile :

Mai departe, lucrând iute, un flăcău și-o fată mare
 De tot snopul își dau gingaș o furișe sărutare,
 Când o pasăre maiastră, peste lan trecând ușor
 Zice: «Dulce a mai fi pânea dela snopul lor!»

Deci, din câte se vede până aici, Alexandri n'a descris viața țaranului așa cum e în realitate. Dânsul a descris numai o pârțică: traiul vesel și liniștit.

D-I Coșbuc, din contra, s'a apropiat foarte mult de realitate. În toate idilele acestuia se oglindește traiul liniștit, fără de grijă și fără de prihană ce-l duce țaranul nostru. D-lui a studiat foarte mult și foarte adânc pe țaran, a auzit și basmele și cântecele lui de dragoste, dar a auzit și strigătul teribil, sfâșietor: «Noi vrem pământ!»

Intr'o idilă „Păstorița“ ne descrie viața de pribegie ce o duc ciobanii și ciobănițele noastre pe creștetul munților. Și păstorița aceasta este așa de gingașă, așa de nevinovată și fără deprihană, după cum arată și versurile:

Umbre mari răsar pe cale
 Ziua mare după culmi
 De pe coastă, pe subt ulmi
 Se scoboară miei 'n vale,
 Obosit și blând popor

Și cântând pășește a gale
 O copilă 'n urma lor.

D-l Coșbuc iubește mult holdele de grâu, în ale căror «spice fragede se frământă o viață uoauă, se plămădesc milioane de boabe arămii, aur sunător încheșat clipă cu clipă din sucii pământului și din lumina soarelui». Iubește aceste holde mai ales atuncea când sunt coapte și când secerătorii veseli își deschid drumuri largi prin ele. Numai așa se explică cele două idile: „La pârâu” și «Rada». În aceste idile viața țărănească e redată așa de adevărat și așa de duios, în tocmai cum e în realitate:

Rada când o vezi te fură
 Cu neconținutul zâmbet
 Și cu a vorbelor căldură.
 Harnică, din zorii zilei
 Nu stă mânele copilei
 Fără lucru, tot să prindă
 Casa lor toată-i oglindă.

Și'n genunchi atunci pe țarmuri
 Ea din pumn cât doi sfărâmuri
 Bea, iar Nicu: «Dă-mi și mie!»
 «Taci! și bea din pâlărie!»
 Cere el, cer mulți să-i dea
 Rada râde, le da apă
 Toți din pumnii ei să bea.

Dar la holdă! Arde soare
 Fetele secerătoare
 Râd și cântă, snopi fac grâul
 Murmură 'ntr-o sălcii râul.
 Fug la râu vreo patru fete
 E și Rada? Fug flăcăii
 Și ei toți, și nu le-e sete.

„Zece stropi nu pot să'ncapă
 Prea e mic pahar de apă!”
 Și-atunci ea, când el glumește
 Joacă pumni și l stropește
 Pe obraz, dar drăgălașă
 Tot ea-l svântă, în loc de cârpă
 Mâneca dela cămașă.

Atât din pastelurile lui Alexandri, cât și din idilele D-lui Coșbuc, reese că viața țărănească în mijlocul naturii e plină de farmec și de veselie. Numai în pastelurile D-lui Goga se oglindește jalea și desna-dejdea românului supus jugului unguresc. Acesta a trăit în mijlocul lui, nu l'a văzut numai în zilele de sărbătoare, ci eră de față și'n zilele când administrația ungurească pătrundeă cu forța în casă, luându-i și ce-i mai rămăsese, în țipătul femeilor și al copiilor. Atunci în sufletul românului eră altceva decât veselie. O durere mare îl strângeă parcă de gât și din inima lui pornea un suspin adânc, pe care l'a auzit poetul și l'a pus aproape în toate pastelurile lui:

A voastră-i jalea cea mai mare
 A voastră-i truda cea mai sfântă,
 Stăpânul vitreg vă lovește
 Dar ceriul bine vă cuvântă.
 Și dacă'n schimbul pâinei voastre
 Piticul vă plătește fiere
 Indurător v'ascultă Domnul
 Și vă trimete mângâiere.

sau:

La noi nevestele plângând
 Sporesc pe fus fuiorul
 Și 'mbrățișându-și jalea plâng
 Și tată și feciorul.

Și poetul când îi vede așa de necăjiți le strigă :

Frați buni ai frunzelor din codru
Copii ai mândrei bolți albastre,
Sfințiți cu lacrimi și sudoare
Țărâna plaiurilor noastre!
Din casa voastră, unde'n umbră
Plâng doinele și råde hora
Va străluci odată vremii
Norocul nostru al tuturor.

Astfel au înțeles poeții viața țăranului. Unul și l'a închipuie numai vesel, numai fericit, altul l'a văzut în adevăratul lui farmec, și așa l'a înfățișat, altul l'a descris numai în tristețe și numai plângând. ă dela toți aceștia se desprinde un ce comun, ceva mai presus și îi important decât descrierea exterioară, se desprinde sufletul, mare suflet bun, blând, îngăduitor și răbdător al țăranului.

G. Alexan, cl. VI M.

FURTUNA

*E noapte... atmosfera-i caldă...
Greu bate codrul meu de-arini,
Căci nouri vin și'n foc mi-l scaldă
A fulgerilor iuți lumini,*

*Căci urlă tunetul sălbatec
Cutremurând văzduhul larg...*

*Pornește ploaea furtunatec
De par'că norii'n cer se sparg.*

*De vârf arinii se îndoae
Suflând prin ei grăbit un vânt...
Cad stropii plângători de ploae
Cu frunze smulse, la pământ.*

*Chiar grindina se lasă 'n ropot.
Din norii arși de vii lumini...*

*Tânguitor pornește-un clopot
Să plângă'n schitul din arini...*

*Furtuna grea se liniștește
Prin ruga bieților sihaștri...
Fug norii toți; sus se ivește
Strălucitorul foc de aștri...*

*Numai izvoarele umflate
Mai sgomotează 'n noapte greu,
Ducând pe unde înpumate:
Căzute foi și dorul meu...*

Limanuri albe...

*Limanuri albe, zilnic vâslesc—
Pe-o mare veșnic de vuet plină,
Ș'ajung în lumea voastră senină,
Brațele, gândul să-mi odihnesc,*

*Dar valuri repezi calea mi-așin
Șpre voi, limanuri, dulci ca și visul,
Șpre voi, limanuri, ce Paradisul
Țeți de sigur... și flori de crin.*

*Limanuri albe, chin în delung
Sufer eu astăzi în largul mării
Plin de furtună; dar, de-am ș'ajung
La voi, atunci dați-mi vișării*

*Acea 'nălțare și-acel avânt
Ce duc cu ele valuri albastre,
Când urlă'n ghiara tristului vânt
Și când stropite-s cu foc de aștre.*

D. Pălănceanu cl. VIII.

Un Mântuitor...

(Din „Amintiri”)

Lui Ioan I. Popescu-Mihnea

I

Dimineață de April.

Spre Răsărit cerul albastru se tîvia joi cu o dungă purpurie ; un vînt dulce de primăvară venia dinspre câmp. Eră răcoare ; roua strălucia încă pe frunzele copacilor și pe iarba abia crescută.

În grădina, în mijlocul florilor, amețit de mirosul trandafirilor și garofițelor, Mișu abătut sta sub un umbrar... citia ; dar citise de trei ori pagina aceea și acum o începea din nou... Gînduri triste îi frămîntau mintea... Amintiri care-i sfîșiau inima îl munciau... Lăsă cartea pe masă și cu capul rezemat de speteaza scaunului, privi în sus, în nemărginire, de unde aștepta par'că un gînd mai bun...

— „Salve Mișule !...” îi strigară câți-va prietini, intrînd pe porțița grădinii. El tresări și sculîndu-se strânse mașinalicește mîna fiecăruia dintre ei.

— „Dar ce ai, bre, de ești așa de posomorît azi ?.. Nu te prinde de loc !...” zice unul.

— „Mișu și trist... iată două cuvinte ce nu pot sta alătura !...” adăugă în altul.

Mișu îi privi lung, apoi cu o voce plină de durere începî :

— „Astă-zi este ziua când toți cei de față, trebuie să plecăm capetele noastre, să ridicăm gîndurile spre Cel-a-tot-făcătorul și să ne rugăm cu credință pentru odihna sufletului iubitului nostru Costică Cornescu ; căci astă-zi e un an decînd ne-a părăsit pe noi tovarășii lui, pentru a se supune îngrijirilor părintești, care deși au fost destule, n'au putut să ni-l redea nouă, ce atîta îl iubiam ; și după o săptămîna el ne părăsește spre-a se duce în lumea dreptilor unde nu-s supărări, nu-s neazuri !...”

Drept răspuns acestor vorbe spuse cu atîta strîngere de inimă, prietenii își duseră batistele la ochi să-și șteargă o lacrimă venită fără voe... Tăcere !... În sufletul fiecăruia eră în clipa aceea un simțîmînt de părere de rău și de muștrare de cuget că au putut uita.

Intr'un târziu Mișu le spuse :

— „Acum cu toții să ne ducem la mormîntul lui, să punem o coroană și să ne rugăm lui D-zeu pentru el...”

— „Să mergem la pădure să-i facem o coroană de viorele, floșile-i dragi, s'o punem ca un prinos de sinceră amintire...”

— „Să mergem !...” abia șoptiră ceilalți, căci durerea le luase par'că graiul.

Îl lecară,

II

Pe drumul cenușiu, mărginit de amândouă părțile de câmpul verde, pe care se întindeau umbrele copacilor dinspre Răsărit, mergeau încet, tăcuți, șase inși. Se duc spre cimitir, la mormântul aceluia ce se-a fost prieten... Pe nimeni nu întâlneau în cale; tăcere adâncă corindea întreg câmpul și această tăcere era și în sufletul lor...

Au ajuns. Au intrat în cimitir. Cât coprindeă ochiul erau numai cruci și morminte. Merseră puțin pe aleea principală, făcură la dreapta printre morminte și se opriră lângă o cruce de piatră pe care sta scris: „Costică Cornescu, născut la 18 Maiu 1894... decedat la 13 Aprilie 1911“. Jos lângă cruce, într'un ciob de oală fumegă niște tărânie; fusese mama lui mai înainte?... Florile, ce crescuseră pe mormânt și frunzele cireșului, ce fusese sădit lângă cruce, se mișcau în et la adierea vântului de primăvară... Prietini așezară coroana, genunchiară pe țărână și cu capul în palme plâneau... După câțiva timp se sculară și privind cu ochii înlăcrămați spre mormântul, care ținea închis pe cel mai iubit prieten al lor, își făcură cruce și plecară zicându-și fiecare:

— „Așeze-l Domnul la dreapta Sa!...

Mergeau încet, cu capul în jos, fără a cuteza unul să spună o vorbă.

Uaul din ei rupse tăcerea:

— „Dragii mei, spuneți-mi și mie împrejurările în care s'a stins acest suflet... Știți că eu eram plecat din țară în timpul acela“..

— „Mișu, spune tu“! se rugară ceilalți.

În împrejurări de acestea, mai ales când durerea-i sinceră, e greu să povestești și cu mare greutate îl convinseră să înceapă.

* * *

„... Era în 5 Aprilie, ziua de astăzi.

Venise vestea din satele vecine, că râul crește, a eșit din albia lui, inundând sate și ogoare; gheața încă nu se topise și sloiuri mari veniau pe apă. La auzirea acestei vești, lume multă se adunară pe podul din sat să vadă sosirea apelor. Eu și cu Costică eram pe mal și priviam sloiurile ce veniau mereu, se isbiau de parii apărătorii și se sfărâmau în zeci de bucăți... În spre mal sloiurile se îngrămădiseră unele peste altele făcând un fel de punte până'n largul râului.

„Lumea venia mereu și era foarte nerăbdătoare... Un sgomot surd făcea apa, iar mulțimea îl făcea și mai bizar... Deodată se făcu tăcere! Un strigăt slab străbătu aerul: „Ajutor, ajutor!“ Intorcând privirile spre locul de unde venea strigătul văzurăm ceva negru, ce venia pe apă cu o iuțeală amețitoare; când se apropie fiecare văzu că era un sloi de gheață și pe el un copilăș ca de vre-o 8 ani. Ce strigă dând din mâni: „Ajutor!... Săriți că mă'nec!...“ Sloiul se'n-dreptă cu o repezeciune foarte mare spre parul apărător al podului... La vederea lui, Costică se simți cuprins de-un fior; era copilul fostului străjer, ce-a fost împușcat de tâlhari, pe când apăra casa lor...

Se desprinsese de brațul meu... Intreaga lume amuțise, văzând scoborîndu-se în goană pe mal o altă ființă, ce cu mișcări grăbite, săria din sloi în sloi, spre copil... Era Costică... Mergea cu o ușurință de pisică și nu se uita nici într-o parte, ci numai la băiatul acela, ce era în ghiarele morții... O clipă și totul s'ar fi sfârșit... Lumea amuțise... Două ființe primejduite în loc de una... Dar lumea nu știa ce datorie îl mâna pe Costică... El făcu o ultimă efortare... ajunse... luă pe copil în brațe și se'ntoarse cu aceiași iuțeală spre mal... În urmă-le sloiul se isbi cu sgomot de parul apărător, spărgându-se în mii de bucăți... Cu aceiași agilitate săria acum sloiurile, ținând prada strânsă la piept; când fu aproape de mal strigă: „Luați-l!”

„Eram pe mal; luai copilul și fugii arătându-l mulțimii... Lumea scoase un țipăt de spaimă... Sloiul se sfărâmă sub picioarele lui Costică și el se scufundă; însă reapăru imediat printre sloiuri și cu curajul ce ți-l dă moartea când o vezi în față, el se apucă de un sloi, se urcă pe el, sări pe altul și se îndreptă spre mal... Urcă în grabă și în strigătele de „ura” și „bravo” ale mulțimii, fugi spre casă... Nu răspunse nimic celor ce-l strigau să-l felicite...

— „La o parte!... La o parte de pe pod!... strigau soldații, ce primiseră ordin să pue dinamită sub pod, și să-l arunce în aer, ca nu cumva apele să treacă malul fiind oprite de sloiurile ce s'ar fi îngrămădit lângă el... Lumea se dădu într-o parte, apoi o hubuitură surdă se produ-se... Un sloi atinse dinamita, podul fu rupt și cu picioarele în sus ca o corabie cu catarguri, porni pe râu la vale...

„Lumea prinse a se'mprăștia...”

„... Costică alergase acasă, fără a răspunde strigătelor ce-l urmăreau... ajuns, se culcă... Adormi...”

„Tocmai către seară, se trezi; îi era frig. Tremură din tot corpul... Răcise...”

„Trecură trei zile și el nu se ivise printre prietini... Băiatul salvat și cu mama lui veni ră într-o zi, să-l vadă și să-i mulțumească. Il găsiră bolnav... Prietenii lui îl vizitau des... Avea pneumonie!...”

... În odaia lui din fundul curții, văruiată de curând, pe patul alb, curat, cu fața lui galbenă, cu ochii tulburi... Iși perdeă foarte des cunoștința și aiură, spunea vorbe neînțelese... Deodată se ridică sus, și privind rătăcit în jurul lui, strigă:

— „La o parte!... Lăsați-mă... Luați-l!...” apoi căzu obosit pe pernă. Cu vocea slăbită, sopti:

— „Copilul... unde-i copilul?... Lăsați-l să vină mine!...”

„Copilul veni; el se ridică pe mâna dreaptă și încet, încet de tot, îi vorbi:

— Vezi... să fii cuminte, să nu te mai joci pe gheață... Să ascuți pe mama ta, să te faci mare, să o ajuți pe ea, care te iubește așa de mult... că n'ai tată; tatăl tău...” și nu putu sfârși. Căzu cu capul în perne și plângea... Un fior de frig îl făcu să tremure și să se strângă sub plapomă. Fiata lui mamă, nu știa ce să mai facă; își frângea mâinele, trecea în altă odaie și plângea.

„Intr-o zi Costică-mi spuse:

— „Mișule, eu știu c'am să mor; tu să n'o lași pe mama să plângă, că-i face rău.. De câteori o văd că intră în odaie o văd cu ochii roși..“

„Tocmai intra mama lui.

— „Iar ai plâns, mamă?“

— „Nu Costică, n'am plâns; dar sunt și eu necăjită când te văd bolnav.

— „Nu, nu mai fi supărată, așa a vrut D-zeu, mamă!“

— „Dumnezeu!..“ exclamă cu îndoială biata mamă făcându-și cruce...

„Spre seară fusei iar pe acolo.

„Mișu eră rău de tot. Slăbise; privirile-i erau rătăcite. Fața-i albă contrastă trist cu lumina slabă din odaie. Ședeam lângă patul lui. Nu ne spusese rău nimic... In odaie numai eră nimeni...

— „Costică!..“ încerc să strig eu.

„El își întoarce privirile spre mine, priviri ce nu erau ale lui, ce mă făcură să întorc capul. Mă speriasem... Deodată, el se sculă, întinse brațele-i galbene înainte și privind fix un punct încercă să strige... dar nu putu. Se sforță în zadar să scoată o vorbă... Incercă să se ridice în picioare, dar căzū; respira greu. Mama lui intră. Nu-l mai priviam... Când întorsei capul îl văzui cu capul pe pernă și cu un zâmbet în colțul buzelor.

„Ochii lui priviau acum fix. Ridică mâna în sus ca și cum ar chema pe cine-va, apoi fluieră slab de două ori și...

„Mama lui, neștiind ce mai face de durere, se căzniă să-i puie lumânarea în mână... Ingenunchiai lângă patul lui și... nu știu ce s'a mai întâmplat. Târziu, eră întuneric afară, m'am trezit și văzui o mulțime de femei acolo. .. Eșii să duc trista veste celorlalți prieteni“...

Tovarășii lui Mișu își duseră batistele la ochi să-și șteargă și-voitul de lacrimi ce nu se mai sfârșiă... De departe văzură venind o femeie și cu un copil mic; se duceau și ei să ude florile depe mormânt cu lacrimile lor de recunoștință.

III

O săptămână'n urmă. Sâmbăta Paștelui.

Întunericul nopții coprinsese întreg cimitirul, ca un crep de doliu. Stelele singure mai trimiteau câte-o rază tristă, care'nvăluiau mormintele într'o lumină fantastică ce te'nfioră... Vântul eră mai rece.

Și departe, departe, din spre sat, un sunet vesel de clopot se auziă...

Printre morminte, strângându-și haina neagră în jurul corpului ei slăbit, înaintă fără a privi în urmă, mama lui Costică... Slabă, cu ochii roși de plâns, umflați, îmfrigurată îngennuuchiè pe mormântul singurului ei copil și cu fruntea rezimată de crucea rece, plângeă....

... Și departe, departe din spre sat un sunet vesel de clopot se auziă...

Lumea serbă *Invierea Mântuitorului ei.*

ALTE VREMURI...

Când, la gura vetrii, iarna, suflă prafu'n vre-o hrisoavă,
 Buchinind la șterse slove,... vulturul lui Basarabă
 Peste mintea ta uimită își desface-a lui aripă,
 Și înseninându-ți fruntea, ca în basme-ți înfiripă
 Lumea veacurilor mândre... Și ascuți în limbă veche
 Cum grăește cu locmeală multă, Vornicul Ureche,
 Sau cum plânge, plin de fiere, cu cuvântul lui cel dulce
 Peste relele din țară, glasul blândului Neculce,
 — Glas ce-i trist din cale-afară, dar deapururea senin—
 Sau vre-o vorbă înțeleaptă de-a bătrânului Costin...
 Dascălii cei mari de suflet, ce închiși în vre-o chilie
 Printre file 'ngălbinite, înălțau cu volnicie
 Sfânta dragoste de țară, când plecați spre sfinte datini
 Povesteau mărețe fapte de-ale domnilor Mușatini;
 Sau spuneau cu voe-bună vre-o legendă înflorită
 Să-și mai descrețească fruntea, cea de gânduri mari umbrită.

Sfinte vremi erau acele, când din dealuri depărtate
 Buciumul suna a jale; când câmpia pe 'noptate
 Tresăria, vuind, de arme ce luciau la ruga lunii;
 Când arcașii dau cu arcul cel legat cu patru funii
 De curgeau săgeți în valuri, inecând barbare oarde;
 Când deasupra păgânimii, mândre se'nalțau, stindarde
 Purtând vulturul pe-o parte și bourul pe cealaltă;
 Când boerii prin divanuri strânși, cu toți la olaltă
 Predicau înțelepciunea ca și dânsii de bătrână;
 Când, cu sceptrul într'o mână și cu spada 'n altă mână
 Peste țară și avere sta de veghe voevodul;
 Când, cu dânsul pela curte de voroavă sta norodul
 Chibzuind de dreptate, socotind pe vre-un sfetnic
 Dacă e 'nțelept în toate, și de e în toate vrednic....

Sfinte vremi erau acele!... Răușorul ce ascunde
 În prundiș, pe lângă coaste, sub noianul lui de unde
 Vre-o săgeată ruginită, răcorit-a vre-o cetate
 Mândră ca un brad de munte, ce cu umbrele-i plecate
 Iși scaldă în ape chipu-i de-o culoare cu pământul...
 Codrul ce și-acum doinește când prin dânsul trece vântul
 Spune'n cântec vitejia voevozilor și-a țării.

Dar castelul ce pe-o culme se ridică 'n fundul zării
 Îți șoptește cum-că dânsul într'o vreme depărtată
 A sălășluit la sânu-i o domniță fermecată
 Și frumoas'asa cum alta n'a mai fost și nu mai este
 Și că Făt-frumos....

Incolo nu mai e decât poveste...

DIN TRECUT

De multe ori când sufletul nu e trist, răscolesc cu mintea toate întâmplările din trecut, simțind o plăcere nespusă să uit durerile prezentului pentru a trăi câte-va clipe din vremea de altă dată, din vremea de demult.

Din toate bucuriile care îmi deșteaptă amintiri plăcute, sunt mai ales muzica și literatura.

Iar când întâmplarea a făcut să le fi simțit pe amândouă în acelaș timp, atunci muzica îmi pare incompletă, simt nevoia imperioasă să am înaintea ochilor și cartea citită odinioară, când sunetele melodioase mi se întipăreau în minte odată cu frazele frumoase din ceia ce citeam.

Iar acum când vreau să retrăesc timpurile adevărate de copilărie, pentru a simți din nou farmecele lor, caut să citesc din cărțile de pe atunci.

Am găsit-o : Graziella de Lamartine.

Deschid volumul gros, legat frumos, cu ilustrații ca pentru copilul ce eram acum vre-o câți-va ani.

Revăd paginile, recitesc totul, îmi reamintesc multe.

Mă simt mai întinerit și par a fi acela ce eram acum vre-o câți va ani, când cu o curiozitate copilărească și dorința nespusă de a cunoaște lucrurile noi, pătrundeam până în adânc tot lirismul din Lamartine.

Codrii frumoși și deși, măslinii verzi, casele italienești cu balcoane având în ele ceva misterios, acele corăbii frumoase cu pânze albe, plutitoare pe mările liniștite și atrăgătoare, sub un cer senin, argintat de razele soarelui al frumoasei Italii, aveau atunci mult farmec în sufletul meu de copil.

Dar iubirea... îmi lăasă în suflet mult mai multe impresii de cât poveștile și întâmplările extraordinare ale lui *Jules Verne*.

Fiecare pagină, orice semn îmi reamintia câte ceva. Dacă vrei să simți trecutul și să trăiești câte-va momente din vremea copilăriei, n'ai decât să răsfoești aceiași carte citită în acele vremuri.

Orice semn ori cât de neînsemnat pe ea, îți reamintește diferi-

tele stări sufletești ce te au impins să mășgălești foile albe ale volumului.

Revăd în mine acel băiat de zece ani, crescut numai între oamenii mari, lăsat să le vad numai calitățile, dar păzit de a le cunoaște defectele.

Parcă mă văd citind cu entuziasmul de copil frumoasele descrieri din Graziella.

Iar rândurile ce acum zboară prin fața ochilor mei, îmi deșteaptă în suflet și-mi aduc pe buze o melodie ușoară din Rigoletto.

De ce oare să cânt tocmai Rigoletto ?

Ce legătură există oare între această muzică și Graziella ?

Pentru alții desigur aceste lucruri li se par nepotrivite, dar pentru mine... nu pot să-mi închipui citirea Graziellei decât într'o grădină întinsă, umbrită de mulți copaci ce formau boschete.

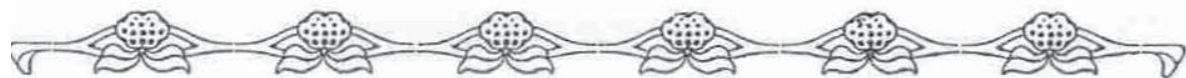
Iar în unul din acestea multe, în care doar câte o rază ruptă din strălucitorul soare pătrundeă și lumineă boschetul dând dungi de un verde deschis mesei pe care cu atențiune citeam farmecul din alte țări, în care soarele era tot atâta de frumos dar pădurile n'aveau misteriosul și sălbaticul ce ni'l înfățișează ale noastre, misterios și sălbatic care pentru noi, are un farmec de nedescris.

Iar pe când în capul meu se întipăreau lucruri așa de noi pentru el, în acelaș timp sufletul meu se înduioșă și mai mult de ecoul unei arii din Rigoletto cântată la piano, ecou ce-l auzeam amestecat cu cîripitul păsărelelor, însoțit de foșnetul frunzelor și din timp în timp complotat de croncănitul ciiorilor, care totuși atunci avea farmecul său.

Toate aceste lucruri îmi reveneau în minte, așa intacte cum se petrecuseră atunci când sufletul îmi era mai suav și mai curat, simțirile și idealurile mai înalte, iluziile mai multe iar decepțiile îmi apăreau ca ceva foarte relativ.

Iar acum când sufletul din timp în timp îmi este obosit de prezent, căutându-și un repaus dulce în trecut, n'am decât să deschid o carte citită pe atunci, ori să ascult duioase melodii auzite în trecut.

În momentul acela eu nu mai exist, totul în mine se schimbă, iar cât timp ochii trec în revistă paginile volumelor, ori urechile ascultă sunetele duioase de altă dată, redevin copilul de odinioară, revăd boschetele frumoase și luminoase, aud cîripitul păsărilor și întocmai ca atunci frumusețea naturei, a soarelui, o melodie și pentru câteva clipe visez ca altă dată....

Lumina electrică

Dacă este exact, cum afirmă unii economiști că se poate deduce gradul de civilizație al unui popor după modul cum se iluminează, trebuie să recunoaștem că am progresat, căci sursele luminoase cu totul superioare opaiților fumegânde din vechile timpuri *rivalizează* acum preferințele noastre.

Odată cu progresele civilizației, mijloacele de iluminat au devenit din ce în ce mai perfecționate și mai simple. Incepând cu lumânările, lămpile cu petrol, gaz aerian, acetilenă și electricitate, arta iluminatului a fost mereu transformată. Dar ori cari ar fi foloasele proprii ale fiecărei din aceste lumini, lumina electrică merită o distincțiune și o atențiune în afară de orice laudă. În trebuințele practice mai ales, este ușor de stabilit că din punct de vedere atât al comodității, al igienei cât și al siguranței, cu nimic nu poate fi comparată; și această superioritate poate fi lesne pusă în evidență.

Lumina electrică poate fi obținută prin două mijloace diferite: sau întrebuițând fenomenul arcului voltaic, descoperit în 1807 de ilustrul chimist englez Davy, sau folosindu-ne de un fenomen de un alt ordin: acela al incandescenței.

Când doi cărbuni puși prealabil în contact cu o sursă de electricitate oarecare, produc o lumină albă, vie și strălucitoare, avem fenomenul arcului voltaic. Lumina acestui arc voltaic este mai plăcută de cât cea a lămpilor incandescente, care convine mai ales pentru cele mai multe trebuințe în raport cu toate calitățile sale particulare.

Punând în evidență fenomenul incandescenței rezultat din încălzirea ce se produce într'un conductor rezistent străbătut de un curent electric, Edison (1878) a inventat lampa incandescentă. Acest conductor este un fir de cărbune fabricat prin procedee speciale și închis într'un glob de sticlă, din interiorul căreia s'a scos aerul. După cum lungimea și secțiunea firului de cărbune este mai mare sau mai mică lămpile cu incandescență pot degaja o lumină mai mult sau mai puțin puternică.

Consumația specifică a acestor lămpi cu filament de cărbune, sau în alți termeni, cantitatea de energie electrică cheltuită pentru a-i da lumina normală, este în împrejurări de 3 watts pr. lumânare.

Pusă de câți-va ani, lămpile incandescente cu filament de cărbune snt foarte mult concurate de noile lămpi cu filament metalic, a căror consumație de energie este mult mai mică în raport cu cantitatea de lumină produsă, ne consumând de cât 1 watt sau 1.5 Watts pro lumânare. Diferența este deci remarcabilă.

Electricianii Siemens și Halske au fost primii cari au introdus în comerț cele dintâi lămpi cu filamente de Tantal, care apariție a cauzat o adevărată revoluție în iluminatul electric. În urmă au apărut lămpile cu filament de oseină de Tungstan sau Wolfram. Printre sistemele cele mai cunoscute și cele mai perfecte pot cită în primul rând lămpile cunoscute sub numele de Osram, Votan, Osmium.

Lămpile cu filament metalic se construiesc pentru toate voltajile de la 2 la 220 volți și de o aceeași intensitate luminoasă de 5 la 1000 lumânări, ca și lămpile cu filament de cărbune.

Pentru a pune în practică, acest folos al electricității, adică ca să putem întrebuința lămpile incandescente, de cari avem nevoie mai mult de cât cele cu aer voltaic, ne servim de diferite aparate ajutătoare. Prin ajutorul acestor dispoziții acest fel de iluminat economic, se poate adopta ușor la toate celelalte aparate existente, lămpile ornamente, lustre, candelabre, respectând stilul și fiind tot odată proprii cu o ușoară manipulare la toate efectele decorative; calitățile unite cu comoditatea acestor aparate fac indiscutabil un iluminat ideal.

Spre complectarea lor prin diferite înlesniri favorabile, prin diferite aparate ce pot permite trecerea curentului electric în circuit sau îl întrerupe, de al îndreptă în unele aparate sau în altele după trebuință sau de a apăra lămpile contra creșterii anormale ale constantelor curentului. Aceste dispozitive sunt întreruptoarele comutătoarele și siguranțele.

Am tratat până aci care sunt foloasele electricității și modul de ale întrebuință. Rămâne acum o parte ce poate fi tot așa de însemnată ca și cea tratată, aceea a cunoașterii cum se produce această energie.

În primul rând, lucrul ce ne preocupă, când ne-am dat deciziunea spre întrebuințarea electricității, este acela, care de sigur vine dela sine, ideia aparatului capabil de a produce cantitatea de curent de care avem nevoie. După felul aplicațiunei—această cantitate va fi mai mult sau mai puțin importantă—vom avea dreptul să alegem între surse de electricitate diferite.

Dacă este nevoie ca aplicațiunea să fie de puțină importanță, cerând un curent puțin intens, ca soneria, telefonul, iluminatul intermitent, pilele cu reacțiuni chimice sunt suficiente. Când, din contra curentul ne-

cesar trebuie să prezinte o tenziune și o tensitate mai mare, ca în cazul iluminatului, încălzitului etc. electric, pilele vor fi de sigur insuficiente sau vor avea o întreținere costisitoare; va trebui atunci să recurgem la generatoarele mecanice, dynamurile, ce le vom acționa cu un motor.

În principiu, orice instalațiune electrică necesită deci un motor, care poate fi un tip oarecare cu aburi, gaz sărac sau cu benzol, când instalațiunea este mai importantă, mai multe motoare sunt necesare combinând puterile lor după trebuința iluminatului; generator de curent, chimic sau mecanic ce transformă forța motrice a motorului în energie electrică și complectat de cele mai multe ori printr'o baterie de acumulatori ce aduc mari servicii și fiind astfel un prețios ajutor prin proprietatea lor de a-o conserva mai multe zile.

După cum vedem această energie este deci folositoare, dar poate să aibă, dat fiind, nu numai calități ci și defecte. Numai o singură umbră, întunecă lumina ei strălucitoare: aceasta-i chestiunea de economie. Cu toate acestea lumina electrică va lua locul de favoare asupra tuturor mijloacelor de iluminat. Grație ei, aplicațiunile practice au luat o dezvoltare mare. Produsele arderei cum este (CO²) bioxidul de carbon și alte gaze, care s'ar dezvoltă în detrimentul oxigenului necesar respirațiunii, dispar. Sub forma mai puternică și mai economică a luminei cu arc voltaic, ea a probat, că este superioară oricărui alt mijloc artificial.

Unul din obstacolele cele mai serioase ce ar putea împiedeca introducerea electricității, este chestiunea de economie. Însă subiectul experiențelor și cercetărilor contradictorii, chestiunea complexă a economiei, a fost mult discutată. Dar după cum am zis mai sus, nimic nu este mai complex ca chestiunea practică, materială, prețul variind după locurile, epoca și sistemele întrebuințate.

Vedem dar că, afără de defectele și calitățile ei, mai ales promptitudinea și succesul sunt și vor fi serviciile sale reale.

Stătescu Alex., cl. VII reală

Spre Italia!...

Sunt doi ani, de când un grup de 31 de elevi din cursul superior al liceului nostru, au întreprins o *excursiune de studii* în Italia sub conducerea a 9 profesori.

Făcând această călătorie în patria clasicismului, școlarii noștri și-au reînprospătat cunoștințele căpătate în școală și au avut ocazia să-și reînnoiască sentimentele de frățietate ce-i lega de Italiani.

„Măreția ruinelor romane și creațiunile geniilor italiene, mai noi,

„precum și conștiința, că de acolo ni-a venit ideea mântuitoare: *ideia latină*, ne încurajă să facem acest pas, ca să zidim în chip neperitor, în inimi, pe lângă sentimentul iubirii de neam și pe acel al dragostei, de tot ce este frumos și măreț! (*O Excursiune școlară în Italia*. Aprilie 1911, de d-l Profesor C. Leonescu, conducătorul excursiunii.— Tip. Al. Codreanu—Focșani).

Spre a stimula spiritul de cercetare, s'a acordat de Profesorii liceului „Unirea“ un premiu de 100 lei pentru cea mai bună lucrare scrisă asupra excursiunii din notele de călătorie. — S'a premiat lucrarea d-lui T. T. Ienibace, pe atunci elev în cl. VIII-a, intitulată „*Sub Cerul de Azur*“ (Tip. Al. Codreanu Focșani, prețul 2 lei,) iar o parte a cheltuelilor de tipar a fost suportată din fondul de excursie.

Primirea plină de entuziasm făcută de colegii italieni de la liceul „Umberto I“ din Roma, precum și dragostea cu care au fost întâmpinați de poporul italian din toate orașele pe unde au trecut, au sădit în sufletele tuturor acelor ce au participat o neșărmurită dragoste pentru frații latini din patria mamă.

Anul acesta, o nouă serie de elevi, va plecă într'o excursie în Italia. Ea este fixată pentru luna Aprilie, concepută aproape pe acelaș plan, întru cât din cei ce-au fost rândul trecut sunt prea puțini în liceul nostru.

Orașele pe unde se vor opri excursioniștii timp mai îndelungat sunt: Roma-Neapoli-Florența-Milano-Veneția. Sentimentul care însuflețește acum pe elevii liceului nostru, dă speranțe că excursia își va avea rezultatul dorit. — Frumoasa idee a excursiunilor pe la frații noștri de pretutindeni este pe cale a deveni o tradiție la liceul «Unirea» unde tineretul școlar și-a întipărit în suflet cuvintele pline de căldură ale D-lui profesor C. Leonescu:

*) „Legăturile sufletești dintre popoare, sunt un pedestal, pe care se pot construi energii solide în viitor. În epoca de formație culturală, în care ne aflăm noi Români, trebuie să fim cu băgare de seamă la curențele străine, care alimentează cultura noastră națională și să îmbrățișăm numai pe acelea care dau tărie *rasei noastre*; fiindcă un organism sporește mai mult, prin aceia ce-și asimilează mai bine. În acest scop, principiul *solidarității de rasă*, este astăzi pârghia pe care se ridică cultura și vigoarea neamurilor. În lupta sa pentru existență, *rasa latină* simte această nevoie, mai mult ca celelalte rase europene.

„*Ideia latină*, ni-a dat puterea de a ne trezi conștiința națională. Azi unirea, cât mai strânsă cu frații noștri latini, se impune ca o condiție a existenței noastre viitoare. De aceia, aș crede, că o manifestațiune modestă și isvorâtă tocmai din sentimente de această natură, ar putea fi și excursiunea noastră școlară. Sunt mișcări de ordin afectiv, care stimulând energia popoarelor, hotărăsc adese soarta lor viitoare. Asemenea mișcări pornesc în totdeauna dintr'o sursă comună, care este însuși sufletul popoarelor de aceiași rasă. Și astăzi, acelaș spirit superior latin, preînțeles și glorios, trăește încă, sub cerul frumos al Italiei. A-i cunoaște manifestațiunile lui puternice, ar fi spre binele nostru, al Românilor“.

Red. Rev.

* (Extras din aceiași lucrare).

SCRISOARE

Unui priefin !...

S'a dus zăpada albă de pe întinsul țării
S'au dus zilele babei și nopțile vegherii !...
Dar mă opresc aicea la versurile-aceste.
Aș vrea să-ți spun, amice, o veselă poveste.

Acum scăpat de grije, de „babele“ 'ndrăcite
Dar cari anu-acesta au fost foarte smerite,
Căci rareori spre seară își scuturau cojocul
Și prafului din stradă în ochi-mi schimbau locul.

Ce dimineți frumoase !... Ce soare lucitor !
Când eu treceam la școală el îmi zâmbia ușor.
În minte-mi incolțise un gând grezav, sinistru
Treceam pela „popotă“; în curte un *Don Vagmistru*

Nuștruluiă soldații; iar eu,—pricepi matale,—
Nici nu-i privii, din contra, îmi căutai de cale..
Căci eu lăsasem școala și mă 'ndreptam spre crâng;
Dar vezi putui, amice, eu dorul să-l înfrâng.

Și... m'am întors. Dar, dragă, să mă întorc la „babe“ :
În ziua de 'ntâiu Marte, cu botu-am stat pe labe.
Căci n'aveam pară chioară în pungă, scump amic
Deși răscolii casa.... Zădarnic.... Tot nimic !...

Și când pela vitrine priviam, pe Str. Mare,
Simțiam o slăbiciune... un *dor de mărțișoare*..
Dar când văzui că totul mi s'a redus la «dor»
N'am plâns deloc ; din contra... mă resemam ușor.

Și'nșir încă *opt* babe s'au strecurat încet..
Pe cinste-ți zic, amice,—nu fiindcă aș fi poet,—
Dar «babe» ca acestea cam rar s'a întâmplat
S'avem... Și-acum—ia seama—ascultă ce-am aflat !...

Dar pentruce eu oare palavre-acum să spun ?...
N'ar fi de făcut oare, nimic astăzi mai bun ?...

Ba da, amice dragă ; te-anunț că și pe-aici
Vre'o patruzeci venită ; îmi pare... mucenici

Că le ziceau băeții ; și eu mâncai vre-o șase
Și-aș fi mai mâncat încă, de mă chema Tânase,
Dar n'am mai vrut... ascultă !.. Tu nu știi, bre, nimic ?
La noi în cataloage câte un mucenic

Ne-au pus toți profesorii, la flece școlar..
Mai rar, bre, așa plească ; pe cinstea mea mai rar !..
Tu ce mai faci ?... Eu ?.. Bine. Tu crezi în spiritism ?..
Acum vre-o patru zile trecui la... simbolism-

Sfârșesc scrisoare-acesta și-aștept un vast răspuns
Cinci coale de hârtie tot nu mi-ar fi deajuns..
Dar ce-i ?... Ah, doamne sfinte ! Ah ! Par'e'ar fi făcut !
M'am înțepat la deget !... Adio..

Te sărut !..

Const. Th. Filipescu

Soluțiile problemelor propuse în No. 7.

Aritmetică. 1). 3731 fiind produsul numărului necunoscut înmulțit cu 287, în care s'a luat 8 în loc de 3, rezultă că acest produs este mai mare decât cel adevărat cu de 50 ori acel număr necunoscut și prin urmare că : $3731 : 287 = 13$ este tocmai acel număr. Așa că $50 \times 13 = 650$ fiind diferența dintre produsul 3731 și cel adevărat, avem : $3731 - 650 = 3081$, adică produsul adevărat. — În adevăr $13 \times 237 = 3081$.

Rezolvită de : *Pfneisl H. Heinrich*, cl. II ; *Ionescu I. Gh.* cl. II ; *C. Th. Iordănescu*, cl. II ; *Ionel I. Mironescu*, cl. II ; *Athanasiu M. Eugen*, cl. II, toți de la liceul din Focșani ; *Tătulescu Ion* șcala norm. Buzău ; *Nicu G. Dora*, școala norm. Buzău ; *Trifescu A. Grigore*, cl. III, gimn. Alexandria ; *Grinșpan M. Sol.* II comer. Focșani ; *Botez I. Ionel*, cl. V R. Focșani ; *Gh. Teodorescu*, cl. V norm. Buzău ; *Const. I. Nicolau* cl. IV Focșani ; *Rosemberg Artur* II comer. Focșani ; *Mihail I. Florescu* I Focșani.

2. În suma de lei 1.25, ce a luat mai puțin decât își făcuse socoteală țaranca la plecare de acasă, se cuprinde atât costul celor 7 ouă stricate, adică $7 \times 7 = 49$ bani, cât și diferența dela 7 la 5 bani oul, cu cât a fost nevoită să vândă oule, și pentru care se cuvine $1,25 - 0,49 = 76$ bani.

Ori acești 76 bani rezultând din suma celor 2 bani ce a luat mai puțin pentru fiecare ou, conchidem că numărul oulor vândute este $76 : 2 = 38$ ouă, care împreună cu cele 7 stricate fac $38 + 7 = 45$ ouă.

Rezolvită de : *Trifescu A. Gr.*, gimn. Alexandria ; *N. G. Dora*, școala norm. Buzău ; *Gh. Teodorescu*, cl. V norm. Buzău ; *Neiger B. Fr.* cl. V mod. lic. Național Iași ; *Rosimberg Art.* II com. Focșani ; *Gh. S. Răducănescu*, *Mihăescu M. Gh.*, *Ionescu I. Gh.*, cl. II Focșani ; *Tătulescu Ion* școala norm. Buzău.

Algebră. 1. Insemnând cu x etatea necunoscută, avem ecuația

2 4 6
unde suprimând din ambii membri: 1 an, 11 luni și 1 zi, apoi adu-
rând fracțiunile și trecându-le în membrul al II-lea obținem:

$$3 \text{ ani} + 1 \text{ lună} = x - \frac{11}{12}x$$

$$\text{sau } 3 \text{ ani} + 1 \text{ lună} = \frac{x}{12}$$

de unde $x = 37$ ani.

Rezolvită de: C. Mironescu, cl. V reală Focșani; Fr. Neiger, cl. V-a mod. liceul Naț. Iași; Botez I. Ionel cl. V reală Focșani; Const. C. Nicolau, liceul Tulcea; Tătuțescu Ion, școala norm. Buzău.

NOTĂ.—Trifescu A. Gr., cl. III Alexandria, a rezolvat problema prin aritmetică.

2). Insemnând cu x numărul pieselor de 10 lei și cu y al celor de 1 leu, după enunțul problemei avem sistemul:

$$x + y = 15$$

$$\text{și } 10y + x = 10x + y - 81$$

$$\text{sau încă } x + y = 15$$

cu 9; De unde: $x = 120$.

$$\text{și } y = 3.$$

care satisface enunțul problemei.

Rezolvită de: Const. C. Nicolau, liceul Tulcea.

Probleme propuse: 1. Să se rezolve ecuația:

$$x^4 + 6x^3 + 8x^2 - 3x - 6 = 0.$$

2. Se consideră un triunghi ABC în care $BC = 2 AC$. Să se demonstreze că mediana AD a triunghiului ABC este bisectrița unghiului format de latura AB și mediana AE a triunghiului ADC.

3. Să se arate că expresia

$$E \equiv n^2 (2n^4 + 3n^3 - n^2 - 3n - 1)$$

este divizibilă cu 36, oricare ar fi n .

Zamfirescu C. Gr. cl. VI reală Focșani.

1. Să se spună ce sumă am, dacă o treime din $\frac{6}{11}$ din suma ce am fac 12 lei.

Au rezolvit aritmogriful din No. 2.

Ioan Luca C. Caragiale

de I. Hanagic VII R. liceul Unirea

D-ra Erofilia Gheorghiu; D-nii Alex. Gorgos, cl. VIII R; Const. Nestorescu, cl. VII R., Cezar Cristea cl. VI M. liceul Internaț., C. D. Tomescu cl. VI R., Teofil Chiriac cl. V; R. C. Vitan cl. IV Caracal; Radu A. Ionescu, cl. IV, Martinescu P., Virgil Mihailescu, J. Cilibidache; L. Kaufman, [toți în cl. III], D. Chirculescu, Nic. Francescu, L. Meletescu, G. Schetti, Edmond Van Saanen, (toți în cl. II), I. Țironi cl. I, I. Brenner, D. Zilișteanu, Grünspan, Gheiber I., Cahane L. [toți de la șc. comerc. Focșani].

